СВІТЛО — НЕ РОЗКІШ: ЧОМУ ДІТИ В СЕЛАХ ЖИТОМИРЩИНИ МАЮТЬ НАВЧАТИСЯ В ТЕМРЯВІ?

Звернення до органів державної влади, місцевого самоврядування та відповідальних за електропостачання служб

Ми живемо в XXI столітті. У час, коли технології розвиваються з неймовірною швидкістю, освіта стає доступнішою завдяки цифровим можливостям, а електроенергія є невіддільною частиною повсякденного життя. Українські діти навчаються, дорослі працюють, родини будують плани на майбутнє. І все це відбувається в країні, яка вже кілька років живе в умовах повномасштабної війни.

Ми розуміємо складність ситуації. Ми усвідомлюємо, що енергетична система України зазнає серйозних випробувань через російські атаки. Ми розуміємо необхідність економії електроенергії та важливість стабільної роботи енергосистеми.

Але чи означає це, що люди мають залишатися сам на сам із проблемами, які дедалі більше ускладнюють їхнє життя?

Я хочу привернути увагу до ситуації в Житомирській області, особливо в сільській місцевості, де тривалі відключення електроенергії стали серйозною проблемою для повсякденного життя.

Ідеться не про кілька годин без світла, які можна пережити, змінивши свої плани. Ідеться про ситуацію, коли електроенергія доступна лише короткими проміжками протягом дня, а решту часу люди змушені пристосовуватися до обставин, які не залежать від них.

Діти, які хочуть навчатися, але не мають для цього умов

Із вересня ситуація з навчанням і безпекою дітей стала особливо складною. Повітряні тривоги, небезпека обстрілів, вимушений перехід на дистанційне навчання — усе це вже стало частиною повсякденності багатьох українських родин.

Але виникає цілком закономірне запитання: як дитина має повноцінно навчатися дистанційно, якщо вдома немає електроенергії?

Як зарядити телефон, ноутбук чи планшет? Як підключитися до онлайн-уроку? Як виконати домашнє завдання, підготуватися до контрольної роботи або просто прочитати навчальний матеріал, якщо немає освітлення?

У містах ситуація з електропостачанням може бути іншою, але сільські діти не повинні опинятися в гірших умовах лише тому, що вони живуть за межами міста.

Вони так само здобувають освіту. Вони так само мріють про майбутнє, вступають до університетів, обирають професії та прагнуть стати фахівцями, які відбудовуватимуть нашу країну.

Чому доступ до освіти в XXI столітті фактично залежить від того, чи є сьогодні світло в розетці?

Українські діти й так змушені навчатися в умовах війни. Невже ми маємо додатково ускладнювати їм цей шлях через відсутність належних умов для дистанційного навчання?

Освіта — це не розкіш і не привілей жителів великих міст. Це право кожної дитини.

Село — це теж Україна

Складається враження, що про потреби сільських жителів часто згадують лише тоді, коли йдеться про сільське господарство, землю чи виробництво продуктів.

Але за кожним селом стоять люди. Родини, діти, пенсіонери, медичні працівники, учителі, підприємці та всі ті, хто щодня працює, навчається й забезпечує життя нашої держави.

У селах живуть такі самі громадяни України, як і в містах. Вони сплачують податки, працюють, виховують дітей і переживають наслідки війни.

Тому виникає ще одне запитання: чи враховуються реальні потреби сільських громад під час організації графіків відключення електроенергії?

Коли протягом дня світло з’являється приблизно о 7:00, зникає вже о 8:00, повертається лише на одну-дві години вдень, а ввечері є ще близько години, — повноцінно організувати звичайне життя стає надзвичайно складно.

Звичайно, конкретні графіки та тривалість відключень відрізняються залежно від населеного пункту й ситуації в енергосистемі. Проте якщо люди систематично стикаються з настільки обмеженим доступом до електроенергії, ця проблема заслуговує на належну увагу відповідальних органів.

Чому жителі сіл мають миритися з умовами, за яких навіть найпростіші побутові справи перетворюються на щоденне випробування?

Як жити без електроенергії, коли життя не зупиняється?

За графіками відключень стоять не просто години без світла. За ними — сотні побутових проблем, про які легко забути, дивлячись на таблицю з годинами вимкнення.

Приготування їжі. Зберігання продуктів у холодильнику. Прання. Прибирання. Заряджання засобів зв’язку. Робота за комп’ютером. Навчання. Догляд за дітьми та людьми, які потребують допомоги.

Усе це потребує часу й електроенергії.

Людина, яка працює протягом дня, не завжди може скористатися коротким проміжком, коли з’являється світло. Учень не може перенести всі уроки на кілька годин, коли електропостачання відновлюється. Родина не може нескінченно відкладати приготування їжі та інші необхідні справи.

Окрема проблема — опалення.

На вулиці вже холодає. Навіть якщо календарна зима ще не настала, холодні ночі створюють додаткові труднощі. У будинках, де опалення залежить від електроенергії, тривалі відключення можуть означати не просто дискомфорт, а й реальну проблему з підтриманням безпечної температури.

А що буде, коли температура знизиться ще більше?

Чи враховується це під час планування тривалих відключень? Чи передбачені рішення для домогосподарств, які не мають альтернативного опалення? Чи достатньо уваги приділяється родинам із маленькими дітьми, літніми людьми та людьми з інвалідністю?

Ці питання не можна відкладати до настання сильних морозів. До них потрібно готуватися заздалегідь.

Чи справді такий режим відключень є оптимальним?

Я розумію, що обмеження електропостачання можуть бути необхідними для балансування енергосистеми та запобігання аваріям. Було б неправильно стверджувати, що будь-які відключення не мають сенсу або що їх можна повністю скасувати без урахування стану енергосистеми.

Проте громадяни мають право розуміти, за якими принципами формуються графіки, чому в одних населених пунктах електроенергії більше, ніж в інших, і чи можна організувати постачання так, щоб зменшити негативні наслідки для людей.

Часте відновлення електропостачання саме по собі не доводить, що енергії споживається більше, ніж під час іншого режиму. Так само неможливо без даних конкретної мережі стверджувати, що певний графік є найефективнішим або найгіршим.

Але саме тому необхідні прозорість і пояснення від фахівців.

Якщо тривалі відключення в окремих селах можна скоротити завдяки кращій організації графіків, чому б не розглянути такі можливості? Якщо існують технічні обмеження, чому б не пояснити їх людям зрозумілою мовою?

Люди готові розуміти складність ситуації. Проте розуміння не повинно означати мовчання, а відповідальність громадян не повинна звільняти відповідальні служби від обов’язку шукати кращі рішення.

До кого мають бути почуті ці запитання?

Це звернення адресоване органам державної влади, органам місцевого самоврядування, відповідальним за енергетичну політику установам і операторам систем розподілу електроенергії.

Я закликаю відповідальні органи звернути увагу на ситуацію з електропостачанням у селах Житомирської області та надати публічні відповіді на такі запитання:

1. Які причини зумовлюють тривалі відключення електроенергії в окремих селах області?
2. Чи перевіряється, наскільки справедливо й обґрунтовано розподіляється доступна електроенергія між містами та сільською місцевістю?
3. Чи можна переглянути графіки, щоб люди мали більш передбачувані проміжки з електропостачанням для навчання, роботи та повсякденних потреб?
4. Які заходи передбачені для підтримки дітей, які навчаються дистанційно, та родин, для яких відсутність електроенергії створює особливі труднощі?
5. Які рішення готуються на період подальшого зниження температури повітря?

6. Де громадяни можуть отримати достовірну інформацію про причини відключень, очікувану тривалість і можливі зміни графіків?

Я не вимагаю неможливого. Я не закликаю ігнорувати потреби енергосистеми чи заперечую складність воєнного часу.

Я закликаю до відповідального ставлення до людей, які щодня намагаються жити, працювати й навчатися в надзвичайно складних умовах.

Ми маємо право не лише терпіти, а й запитувати

Українці вже довели, що здатні вистояти перед величезними випробуваннями. Ми пристосовуємося, допомагаємо одне одному, працюємо під час тривог, навчаємо дітей і продовжуємо будувати майбутнє навіть тоді, коли здається, що звичайне життя стало неможливим.

Але стійкість суспільства не означає, що будь-які труднощі потрібно сприймати як належне.

Не можна нескінченно вимагати від людей терпіння, не пояснюючи їм причин проблем і не демонструючи, які кроки робляться для їх розв’язання.

Не можна забувати про дітей у селах, які хочуть здобувати знання. Про родини, які прагнуть жити в теплі. Про людей, яким потрібно готувати їжу, прати одяг, працювати й підтримувати зв’язок із близькими.

Село — це не окрема цивілізація. Сільські діти — не діти другого сорту. А електроенергія — це не розкіш, а одна з базових умов сучасного життя.

Ми розуміємо, що війна диктує складні умови. Але саме в такі часи особливо важливо, щоб рішення ухвалювалися з урахуванням потреб людей, а проблеми не залишалися непоміченими.

Я хочу, щоб це звернення стало приводом для відкритої розмови, перевірки ситуації та пошуку реальних рішень.

Не заради конфлікту. Не заради гучних заголовків. А заради дітей, які мають право навчатися, родин, які хочуть жити в нормальних умовах, і країни, майбутнє якої залежить від кожного з нас.

Ми не просимо неможливого. Ми просимо почути людей.

Світло має бути не привілеєм окремих населених пунктів, а питанням, до якого відповідальні органи ставляться з максимальною увагою, прозорістю та повагою до громадян.

Україна бореться за своє майбутнє. І це майбутнє має належати також дітям із найменших сіл.

Почуйте Житомирщину. Почуйте села. Почуйте людей.